

פרשיית השבוע

מגזין להגות והסברה יהודית

ההצעה של יוזף

מדוע לא קיבל אדם מקום
של כבוד בגן-החיות
המודרני?

ויאמר אלוקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. אף על פי שלא סייעוהו (המלאכים) ביצירתו, ויש מקום למינים לרדות, לא נמנע הכתוב מללמד דרך ארץ ומדת ענוה, שיהא הגדול נמלך ונוטל רשות מן הקטן (בראשית א, כו)

לגאון ישראל, מרן רבי משה פיינשטיין זצ"ל (מחבר תשובות 'אגרות משה') תשובה ניצחת לשאלה הקשה:

ונראה שהוא גם ציווי והוראה שעל כל אדם שילידו צריך האדם לעזור במעשיו ובחינוכו לעשותו אדם המעלה שיהיה ראוי להיות תכלית הבריאה, שזה רצונו של השם שדווקא על-ידי האדם ייגמר...

אבל עלינו אפוא לשים-עין ולחדד את התשובה: האומנם מעשים נעלים יכתירו בתואר הבסיסי שנקרא "אדם"? כלום לא רמ"ח איבריו וש"ה גידיו יעשו זאת!?

המשל/סיפור הבא יעניק לנו המחשה חריפה לדברים.

2. האדם והכלוב...

בהנהלת גן החיות, מהגדולים בעולם, הועלתה הצעה מקורית וחדשה - ממשיל עבד ה' הבחור ר' שלמה קרלינסקי ז"ל, באחד ממאמריו היותר חדים.

היה זה יוזף, עובד זוטר בפיתוח הגן, שהופיע בפני הוועדה במגפיו המטונפות וביקש את רשות הדיבור.

"הנהלת הגן מחפשת תמיד פיתוח והרחבה", ציין העובד, "אך דומה בעל-חי נוסף ישנו והוא חסר בין כלובי החיות וכי צירופו לגן עשוי לשפר את חזותו משמעותית. ההצעה שלי היא להכניס את הבעל-חי ששמו... אדם!"

הרעיון הסעיר את האווירה. עובד יהודי עמד ותהה: "נו, וכשנחפוץ להוציא רעיון זה לפועל - מהיכן נביא אדם שיישב בכלוב? הרי לא יעלה על הדעת כי נלכוד אדם באמצע הרחוב ונכלא אותו בכלוב. וכי בגין מה יותר לנו הדבר? כלום רק כדי שהרואים יוכלו להביט ולהשתעשע בו נמנע ממנו את החופש? רק לפי ההצעה - ישלמו למישהו משכורת בכדי שיעשה זאת."

שקט בוועדה. הכל ישובים מהורהרים בסוגיה שמעולם לא נתנו עליה את הדעת. היהודי ממשיך ומצליף: "נו, ואיך מותר לנו להכניס הבעל-חי לכלוב? במה חטא שאנו כולאים אותו באמצע היום?"

"אך זאת כולם מבינים", הבהיר העובד היהודי, "שהאדם הוא מרכז הבריאה וכי כל בעלי-החיים נועדו לשמשו. לכן מותר לאכול מבשרו ולכן גם מותר להשימו בכלוב בגן החיות. ועל כן", העלה היהודי הפיקח, "אין אוילי מהרעיון להעמיד אדם בתצוגה שווה עם בעלי-החיים בגן החיות. הרי שונה בכל הווייתו מהם. מרכז הבריאה הנו!"

שוב שקט בקהל. החברים כוססים ציפורניים. לא יודעים איך להתייחס להצעה

המביכה-משוה. "מה נכתוב עליו בשילוט ליד הכלוב?" - מהרהר יו"ר הגן בקול. "הרי דרכי האדם כה נבדלים וכשם שאין פניהם שווים כך תכונותיהם.

"בין-תבינו", הצביע. "הרי אני מדבר רק על סימפטום. זה רק סימן שהאדם נבדל במהותו מכל 'בעל-חי' הפועל לפי אינסטינקטים שאין לו שליטה עליהם. אולם האדם חי בהתבוננות והוא צריך לחשוב לפני כל מעשה שיעשה אם נאות הוא אם לא. הוא לא חי לפי תאוות רגעיות. שולט על עצמו."

מעתה, נמנו מכאן כולם וגמרו: אין לו מקום לאדם בגן החיות.

נמצינו למדים: האדם הפיזי, עם רמ"ח ושס"ה, נוצר ע"י הבורא; את האדם האנושי, שמתנהג ככזה - האדם צריך ליצור בעצמו...

בהמשך הפרשה אנתנו קוראים על "לא טוב היות האדם לבדו" - חיי הנישואין. במסגרת המשמעות ברורה: ייצא תוצר חדש. אם אני - זאת למה? האדם הלא נוצר כבר לפני עשרים וחמש שנה (למשל)

ברם, להאמור הדברים מופלאים: יצירתו של האדם רק מתחילה עם גיחתו לאוויר העולם. במעשיו יחליט האם הוא 'אדם' ועד כמה. וברוח זו, חיי הנישואין - אפוא - יוצרים אדם חדש. מלוטש. כשאני נוטה לכאן והיא לכאן - המשמעות ברורה: ייצא תוצר חדש. אם אני עקשן והיא פחות, המשמעות היא שגם מחר אני אהיה פחות עקשן. אם צד אחד חם-מזוג וצד אחר פחות, המשמעות היא שיווצר כאן איזון. יש כאן יצירה חדשה של 'אדם'.

הנישואין יוצרים אדם מתוקן. דווקא המיזוג של הניגודיות - "עזר כנגדו" - יוצרים את הטוב הנכון, המאוזן. זהו "יוצר האדם". דווקא בנישואין נוצר אדם חדש. זה חלק מתהליך יצירת האדם. האדם לא נוצר עם לידתו; אלא הולך הוא ונעשה "אדם" יותר ויותר ברבות הימים.

ככל שנוהג יותר באצילות - כך הופך הוא ליותר "אדם" - - -

מה אומרים לילדים היום?

יש לחדד הבנה מה קורה ברגשות ובתחושות הגוף. למשל: "אני מרגיש חרדה. זהו מנגנון שנועד להגן עלי ולכן טבעי שאחוש כך במצב קיצוני כזה בו נפרצו הגבולות וקרסו המערכות שאמורות היו להגן עלינו".

ד"ר חיים דיין

ראש מכון 'הקשב'

ניצחון במלחמה תלוי גם בחוסן הנפשי שלנו. מצורף כלי מעשי לחיזוק העוצמה האישית שלך. זכרו, חיזוק ההורה יחזק את הילד.

אלפי מחקרים הראו שאנשים עם "תחושת קוהרנטיות" (Sense of Coherence) גבוהה - מתמודדים טוב יותר עם מלחמות ואסונות.

היא כוללת שלושה חלקים (אמ"ן): אפיון - הבנה מה קרה: סדר במחשבות; משמעות - למה זה קרה: משמעות שתומכת בכך שהחיים חשובים ושווה להתאמץ בשבילם; איך - הדבר בידינו: תחושת מסוגלות לפעול ולהשפיע על המציאות, מיומנות בטכניקות מעשיות. הקדישו מחשבה לעצמכם ושימו לב שיש לכם תשובה לשלושת השאלות: מה, למה, איך?

מה? מה קרה שם? מה קורה אצלי בלב?

ודאו שיש לכם בראש "מסגרת" מסודרת של האירועים: מתי הדבר התחיל, והיכן הדברים עומדים כעת.

גם כשלא יודעים את מלא התמונה, סמנו מה ידוע לכם ומה לא, מה חשוב לדעת כעת ומה לא.

הבנה מה קורה ברגשות ובתחושות הגוף. למשל "אני מרגיש חרדה. זהו מנגנון שנועד להגן עלי ולכן טבעי שאחוש כך במצב קיצוני כזה בו נפרצו הגבולות וקרסו המערכות שאמורות היו להגן עלינו".

תלמודא

מושג תלמודי אחד

בענייני השעה:

גזל עכו"ם לצרכי פרנסה..

בגמרא בתחילת מסכת ברכות (ג, ב) למדנו: "וננסו חכמי ישראל אצלו [לדוד המלך]. אמרו לו" אדונינו המלך, עמך ישראל צריכין פרנסה וכו' אמר להם: לכו ופשטו ידיכם בגדוד". צריך עיון על סמך מה בא דוד להתיר לשדוד ולגזול רכושם של הפלשתים לצורך פרנסה הלא למדנו במסכת בבא קמא ק"ג: שגזל עכו"ם אסור. והן אמנם שכבר בא ה'חכם צבי' בתשובותיו לחדש ושכל האיסור דגזל עכו"ם שלמדנו מהמקראות בגמרא שם אינו שייך לפרשת איסור "לא תגזול" מן התורה כי אם לפרשת מדות נאותות מטעם "והלכת בדרכיו", אך מכל-מקום עדיין צריך מובן עדיין על סמך מה נקט דוד להיתר בזאת.

והנה למדנו כאן בגמרא שטרם שפשטו ידיהם בגדוד היו נמלכין בסנהדרין. וברש"י כתב: "נוטלים מהם רשות כדי שיתפללו עליהם". והקשו להקת אחרונים (עי' בספר 'אוהל יוסף' בדברי האדר"ת והגרש"ז ברוידא זצ"ל) מדוע הביא רש"י טעם חדש לכך שנוטלים רשות מסנהדרין דכדי שיתפללו עליהם, הא משנה ערוכה היא בתחילת מסכת סנהדרין דאין מוציאין למלחמת הרשות אלא ע"פ ב"ד של ע"א דיינים.

ומצאתי בעזה"ת לרבי אליעזר פלצינסקי זצ"ל (הובא בס' הזכרון שלו ח"ב) שיישב זאת בב' אנפי הא' שהיה זה מדין "כיבוש מלחמה". ועוד תירץ שם.

והנה לפ"ז בשלמא אם ננקוט כתירוץ הא' דהיה כאן דיין ד"כבוש מלחמה" יתיישבו הדברים בהחלט דהכל נעשה כאן ע"פ דין, אלא אם ננקוט כתי' הב' דלא היה על הפשיטה בגדוד הפלשתים דין "מלחמה" כל ועיקר אכתי בקושייתנו נעמוד דאיך התיר דוד לעצמו איסור ד"גזל עכו"ם" (ורבי אביגדור נבנצל שליט"א רבה של העיר-העתיקה השיב לי במכתב כי אכן הדבר צריך עיון). וקשה הוא לדחוק שהיה כאן מצב של פיקוח-נפש ממש ומותר לגזול מעכו"ם לצורך הצלת נפשו דאין כאן חסרון ד"והלכת בדרכיו" במקרה כזה (יעוין גמרא בבא קמא ס, ב) שהרי דוד עצמו נקט שאסור לגזול מעכו"ם אף במקום פיקוח-נפש (כמופיע בגמרא בבא קמא שם שכך הכריע בספיקו זה). ועיין.

למה? למה זה קרה, מה זה אומר על העתיד? למה חשוב לנו להחזיק בתקווה?

המשמעות משפיעה גם מיידית וגם על ההתאוששות לטווח הארוך. משמעות מחזקת מביטה במציאות (בהתאם לגילו ויכולותיו) ונותנת לה פשר ופרופורציות שנותנים תקווה וכוחות להמשיך. משמעות היא אישית מאוד, למשל, "בכל דור קמים עלינו לכלותינו וה' מציילנו". "עברנו דברים קשים יותר, נעבור גם את זה". "אנחנו באים לתת חיים. לחיים יש כח עז ואנחנו בעזרת ה' נתגבר".

חפשו את המשמעות האישית שלכם שתעזור לכם להכיל את האירוע.

שימו לב שלפעמים יש נטייה לתת משמעות מכחישה ("זה לא קרוב אלי") או מגזימה ("החיים מסוכנים תמיד")

תחשבו על הדברים החשובים לכם בחיים שבגללם אתם רוצים להתאמץ כדי להרים את הראש.

זכרו שאדם נותן לכל דבר משמעות בין אם הוא מודע או לא.

איך? איך נתמודד?

נזכיר לעצמנו מה אנחנו יודעים שצריך לעשות, נזכור שיש לנו השפעה על החיים שלנו.

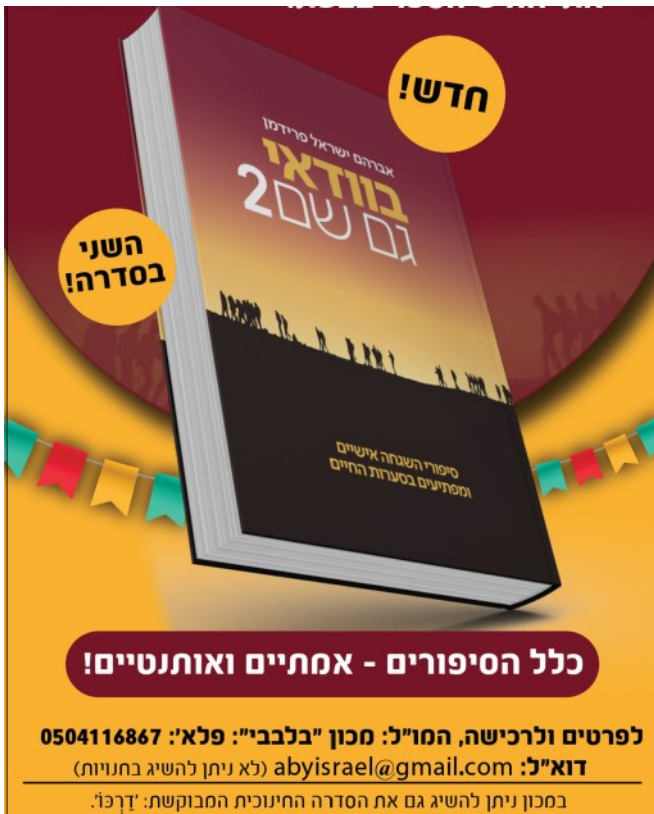
חזקו את תחושת הרצף שלכם ושל הילדים על ידי שמירה על שגרה ככל שניתן בתנאים הנוכחיים.

חזקו את תחושת היכולת שלכם בעזרת פעולות בתחומים בהם יש לכם השפעה והימנעו מצריכת חדשות מוגזמת.

השתמשו בטכניקות שסייעו לכם להירגע ולהתמודד במצבי מצוקה בעבר (דוג' נשימות/פעילות גופנית/יצירה/שיחה).

שימו לב לאנשים שסביבכם וסייעו להם במידת הצורך. שוחחו עם הילדים, תנו להם לשאת אתכם במחשבותיהם ועודדו אותם לשאול אתכם שאלות. שימו לב שהם מקבלים מענה לשלושת השאלות בהתאם לגילם, יכולת הבנתם ומידת החשיפה שלהם לאירועים. אל תהדפו/תבטלו רגשות שנראים "לא הגיוניים" כמו פחד מוגבר, חבקו ותמכו בילד. (פורסם ב'פרוג')

מחבק את ספר התורה - היו כולם מלאים בהתרוממות רוח לקראת השנה החדשה, ומקווים אך ורק לטוב ולהמשך הארה והשגחה פרטית גם במצבים של חושך, כאשר סיפור מפגש פלאי זה, שנודע אך באקראי, הוא אחד העדויות הניצחות לכך. (פורסם, בין-היתר, במוסף חג הסוכות של 'יתד נאמן').

דמים בדמעות נגעו

"יום אחד, כשתהיי יותר חזקה, נלך למשפחת פאלי ואת תראי כמה החיים חזקים. ואיך ממשיכים לחיות למרות הכל", הם הבטיחו לה

"אני מורה בתיכון בחדרה", מספרת גלי, "באחרונה נסענו לטיול עם התלמידים. שאלתי את הנהג מתי נחזור הביתה, ואז הוא סיפר לי שהוא חייב לחזור מוקדם, כי הוא חייב ללכת להכנסת ספר תורה אצל חבר שלו בקיבוץ 'להבות חביבה'."

"התעניינתי במה מדובר, ואז הוא אומר לי: 'זוכרת את הילדים מהפיגוע ברמות?' אני הודפת את דבריו: 'למה אתה מספר לי את זה? יש לי קשר אישי לעניין'."

גלי ממשיכה ומספרת כי עמית, בתה, היא תצפיתנית באזור עטרות. באותו יום ישישי בלתי-נשכח בשעה 4:38 בצהריים היא עדכנה את אמא שהיא איישה את העמדה וראתה את הפיגוע בשידור-חי.

זכור במהלך הפיגוע הרצחני שאירע ב'צומת רמות' נרצחו, בין היתר, האחים הטהורים והזכים, ילדים שלא חטאו, יעקב ואשר פאלי הי"ד, בעוד אביהם ואחרים נפצעו.

בעקבות המראות הקשים עמית נכנסת לתקופה מאוד קשה והנפש הרגישה שלה מתקשה לעמוד בזה. אחרי שלושה חודשים היא ממש נשברת. מסתבר שהיא הסיחה לפי תומה זמן קצר לפני הפיגוע "שהעמדה הזו פשוט משעממת ושכדאי שיהיה פה קצת אקשן". היא לרגע לא צפתה שיקרה מה שקרה, והמשפט הזה רודף אותה ללא מנוח.

ההורים של עמית הפכו את העולם כדי לעזור לה לחזור לעצמה. למקום שלה. לשלווה שלה. זה היה ממש אתגר לא-פשוט. חלומות מבעיתים על הפיגוע ורגשות אשם היו שם כל הזמן. "יום אחד כשתהיי יותר חזקה, נלך למשפחת פאלי ואת תראי כמה החיים חזקים. ואיך ממשיכים לחיות למרות הכל", הם הבטיחו לה.

"היום", חזרה גלי אל הסיפור, "נהג האוטובוס סיפר לי על הכנסת ספר התורה בקיבוץ להבות חביבה. על הילדים ועל דבורי שתגיע עם המשפחה. הרגשתי שאני חייבת להגיע עם עמית לשם! הלואי שהיא תסכים. וזהו. עכשיו אנחנו כאן אתכן", היא סיימה את סיפורה המרגש,

בעת שיצאה תהלוכת ספר-התורה, אותה ארגנו ארגון 'אילת השחר', ובה השתתפו יהודים מכלל שבטי ישראל, וכולם מחבקים את ספר התורה, כאשר באירוע הכנסת ספר התורה נכחו גם בני המשפחה, כולל האב, הרב אברהם פאלי, שבניגוד לכל ציפיות הרופאים ניצב על שתי רגליו כשהוא

לתשומת-ליבכם!

מהדורת הדפוס חודפסת בנחות
מוגבלת מאוד ברחבי הארץ. ניתן
לקבל את הגיליון ללא תמורה -
בשליחת דוא"ל לכתובת:
abyisrael@gmail.com

סִפְתָּה לְרֵאשִׁי בְּיוֹם נְשֶׁק

**עיקר מה שצריך לשים לב בשעת מלחמה:
לא לאבד את הראש. שלא לאבד את יישוב-
הדעת ושלוות-הנפש בימי דאגה וחרדה**

הרב זאב קופילוביץ'

סופר ואיש הגות, בני-ברק

המושג של התחזקות בביטחון ה' בנוגע לירושת הארץ מידי הגויים הצוררים, נכפל בספר יהושע פרק א' - בתחילה בפסוק ו' נאמר "חזק ואמץ כי אתה תנחיל את העם הזה את הארץ אשר נשבעתי לאבותם לתת להם", ולאחר כמה פסוקים בפסוק ט' נאמר שוב "הלא צויתך חזק ואמץ אל תערץ ואל תחת כי עמך ה' אלוקיך בכל אשר תלך". נראים הדברים, שבפעם הראשונה נאמרו הדברים בתורת חיזוק, ובפעם השניה נאמרו בתורת ציווי (הלא צויתך), ואכן בחומש דברים בא הציווי של ה' למשה לומר ליהושע לא לפחד מהתפקיד שהוטל עליו להביא את העם לארץ ישראל.

החיזוק הוא 'כי אתה תנחיל את העם הזה את הארץ אשר נשבעתי לאבותם לתת להם', שכן ה' נשבע שכן יהיה לבסוף שישראל ינחלו את הארץ ויהי מה, אמנם נזקקת זכות התורה 'רק חזק ואמץ מאד לשמור לעשות ככל התורה אשר צוך משה עבדי' וכו'. 'והגית בו יומם ולילה' דורש חזק ואמץ מאד, כמו שמצינו שלא כרת ה' את הברית אלא על התורה שבעל פה והיא עיקר הקשר.

'אל תערץ ואל תחת' מבואר בביאור הגר"א שם, שתערץ הוא בשעת המלחמה ותחת הוא קודם המלחמה - מאחר שמדובר היה במלחמת מצווה שאין למעלה הימנה, שם כבר אין לכאורה את היכולת של האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו, אלא חלק מהמצווה של המלחמת מצווה הינו: א. 'לא לפחד לצאת למלחמה'. ב. לאחר שכבר יצאו למלחמה לא לפחד להשלימה עד תומה.

נתייסד בבית מדרשו של הגר"א, שחזק הוא בגוף ואמץ הוא בלב/רוח. גם החיזוק בתורת התחזקות, וגם הציווי בתורת ציווי כוללים בתוכם את כוחות הגוף וכוחות הנפש כאחד. גם הגוף צריך חיזוק לעמוד בגבורה במלחמת מצווה, וגם הנפש צריכה חיזוק שלא לפחד. כמו כן גם הגוף צריך ציווי להתגבר בעוצמה קודם ה'מלחמת מצווה' להיכנס למלחמה, ולפעול במלחמה בעוצמה הנדרשת, גם הרוח זקוקה לציווי -

גם לא להסס בפחד ממלחמה, וגם לא להיאחז בפחד בעיצומה.

ר' אלימלך בידרמן ציטט מדברי הרב שך על הפסוק: "סכותה לראשי ביום נשק" - עיקר מה שצריך להשגיח ביום נשק הוא לא לאבד את הראש. לענייננו ניתן לומר, שבמדבר היה לעם ישראל את הסוכה של ענני כבוד, והם חיו בתוככי אטמוספירה-אלוקית, ובכניסתם לארץ כבר לא הייתה להם את ההגנה של הסוכה, והם נאלצו לאגור כוחות מהסוכות של המדבר ל'סכותה לראשי ביום נשק' שלא לאבד את היישוב הדעת לא רק מתי שמוגנים במדבר, אלא גם ביום-נשק של ממש.

ר' שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל ביאר כמו כן את הפסוק על עולי רגלים: "מה יפו פעמיך בנעלים" - כמה יופי פעמי הלב הרגוע ונסוך הביטחון של העולי רגלים עם הנעלים בהותירם אחריהם שדות וכרמים, באמונה מוחלטת ב'לא יחמוד איש את ארצך', יותר מההתעלות של 'בבית אלוקים נהלך ברגש' בהורדת נעליים, ששם כבר אין זה רבותא, כאשר נשכחות כל הדאגות מהלב.

בנותן עניין וטעם לציין לדברי המשך חכמה המבאר את מצוות הקהל בשנה השמינית, לאחר שבכל שנת השמיטה חיו באטמוספירה רוחנית של שבת בבית ה', וכעת בשנה השמינית המלך שרגליו מוצבות ארצה ממונה להוריד את כל התובנות הגבוהות משנת השמיטה להווי החיים - זהו למעשה העניין של ארץ ישראל כמו שידוע, להוריד את כל ההרגשים לעולם המעשה.

במצרים לשם שינוי, הם היו בגלות הדעת כעובר במעי בהמה, ולא ניתנה להם היכולת והאפשרות לתפוס ישוב הדעת כמו יהודי אמתי בגלות בזמן החגים וכדומה, ולהתנתק לשעה קלה מכל המציאות הקשה בכחינת 'במקום שמחשבתו של אדם שם הוא. במדבר הם היו מוקפים בענני כבוד, ונמנו על אוכלי המן עליהם איתא בגמרא 'לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן', שכן הרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידם. שבט לוי המוקדש כולו לגבוה נצטווה אפוא, להתפרנס מחסדי השבטים.

יש מימרה חסידית 'אל תאמר לשאפנה אשנה שמה לא תפנה' - אולי הקב"ה חפץ דווקא בלא תפנה שלך. אין הכרח שלשבת ראשו ורובו בסוכה בהתנתקות מוחלטת, לתוככי הנהנין מזיו השכינה של האושפיזין עילאין זהו התכלית, ויתכן בהחלט שסכותה לראשי ביום נשק ושמירה על יישוב הדעת בהתנתקות אפילו

לשעה קלה, חשובה בשמים לא פחות. ה'לא ימוש ספר התורה הזה מפִּיךְ עניינו 'לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעיני' - יש מר נפש ברמה קלה עליו נאמר 'ויין למרי נפש' משקה קל, ויש 'שכר לאובד' חוסר אונים מוחלט, וחווית החיבור לתורה נותנת מענה גם לזה.

במדבר היה לעם ישראל את הסוכה

של ענני כבוד, והם חיו בתוככי

אטמוספירה-אלוקית, ובכניסתם לארץ

כבר לא הייתה להם את ההגנה של

הסוכה, והם נאלצו לאגור כוחות

מהסוכות של המדבר - ל'סכותה

לראשי ביום קרב, שלא לאבד את

היישוב הדעת לא רק מתי שמוגנים

במדבר, אלא גם ביום-קרב של ממש

איזו השפלה עד-עפר של "הכבוד הלאומי".

אבל יגיע עוד יום, זה יקרה כמובן אחרי שנתאושש מהכאב העצום ונירגע קמעא, ואזי נקים 'ועדת חקירה' פנימית אודות רמת האמונה שלנו בבורא:

אז נשאל את עצמנו: איך ייתכן שהרגשנו 'בידיים טובות' עד היום, כיצד ייתכן שהאמנו בכוח הצבאי "שמוכן לכל תרחיש"? כיצד לא השארנו אפילו 20 אחוז לאמונה כנה בבורא שומר ישראל? כיצד האמנו שצה"ל חזק כל-כך שכל מתקפה הוא יכול להלום? לא הייתה בנו אפילו מעט ענווה ואמונה.

*

במהלך השנים, התקשורת פמפמה והשפיעה עלינו תחושה של אמון וביטחון מופרזים בכוחות הביטחון. הייתה לנו אמונה ש"אנחנו" שולטים והקב"ה נדרש, אולי, כדי "לסגור פינות". "בעזרת". היינו בטוחים שאיתנו לא כדאי להתחיל, שאנחנו "שולטים" במצב, שעם חיל אוויר והמון דיבורי רהב של שר ביטחון, וראש-ממשלה שמפקפק באמונה היהודית, נוכל לנצח 1000 מתבלים שייכנסו לישראל ויעשו בה כבתוך שלהם. חשבנו שהצבא שלנו שווה משהו.

פשוט טעינו. הפרזנו בכח של "כוחותינו". שכחנו שאלו שחושבים כי יש להם "מודיעין איכותי ומדויק" לא ידעו כלום על פיגוע אימתני בסדר-גודל שישאל לא ידעה כמותו - פרעות תשפ"ד. האליל התנפץ בקול רעש גדול. חשבנו. וטעינו.

הגיע הזמן למעט ענווה. ושראש-הממשלה, שמשום-מה חונה בימין האמוני, יאמץ קורטוב של ענווה ואמונה. בתקווה לימים טובים יותר.

איפה היינו עד היום?

כולנו עדיין בהלם אלמותי. במקביל, המון סימני-שאלה עבים מרחפים באוויר. אבל יש שאלה אחת שעדיין לא נשאלה

א. י. פ.

מכון 'בלבבי'

אין ספק שהמהלומה שהנחית ארגון הטרור הרצחני חמאס על ישראל, היא אחת הקשות שידעה ארץ ישראל. המתקפה הזו הייתה ברוח 'פרעות תרפ"ט' רק בהיקפים גדולים בהרבה: הפיגועים כללו מעשי טבח ומעשי זוועה שקשה להעלותם על הכתב, מאות המרצחים הנתעבים התהלכו בארצנו כבתוך-שלהם ואין פוצה פה במשך שעות ארוכות, והלב עדיין מסרב להאמין שכל-זה קרה מתחת לאף שלנו. טראומה. בשעה שעם ישראל התפלל בתפילת הגשם "דמם נשפך כמים", זה קרה במציאות. הלב מסרב להאמין. כולם - מתנגדי הרפורמה כאוהביה - הרגישו כמה הכל כה שברירי. בלי טיפת הגנה אפילו. כלום.

עדיין לא נקברו מתינו-קדושינו, אבל בוודאי יגיע עוד יום שתוקם 'ועדת חקירה ממלכתית' שתצטרך להפנות אצבע מאשימה מול הגורמים הרלוונטיים - הן בשאלת ימי טרום המבצע המתוכנן וה"מקצועי" אליו נערכו חודשים ארוכים בחמאס, אירוע ממש לא מאולתר, מתוחכם למדי, שידעו עליו כל-כך הרבה אנשים; ובשעות שלאחרי הטרגדיה - כיצד הייתה התמהמהות ארוכה-מאוד ותמוהה, בטיפול בו.

חברי הוועדה לבטח יתהו: כיצד ברגע האמת הפכה ישראל ל"מדינת עולם שלישי" מבחינה ביטחונית?